

ИНФОРМАЦИЈА
о оствареном расту потрошачких цена
у периоду јануар – септембар 2013. године

1. Инфлација је у септембру ове у односу на децембар претходне године износила 2,5%, а у односу на септембар претходне године 4,9%. Анализирањем кретања потрошачких цена у овој години, уочава се да је у односу на претходни вишегодишњи период, тј. од када Републички завод за статистику објављује индекс потрошачких цена, остварена најнижа стопа.

Посматрано по месецима, најбржа динамика је забележена у јуну (1%) и априлу (0,8%), непромењени ниво цена у марту, мају и септембру, пад цена у јулу (0,9%), док је у осталим месецима забележен умерен интензитет раста. Ово је имало за последицу бржу динамику раста у другом у односу на први квартал и дефлацију у трећем кварталу, што се види у наредној табели:

	јануар-септембар 2013.г.					у %
	у томе:					IX'13.
	I-III	IV-VI	VII-IX	I-IX	Ø мес. стопа	IX'12.
Потрошачке цене	1,1	1,9	-0,5	2,5	0,3	4,9
у томе:						
- храна и безалкохолна пића	1,5	3,7	-5,5	-0,5	-0,1	0,4
- алкохолна пића и дуван	4,1	-0,7	5,5	9,1	1,0	21,8
- одећа и обућа	-2,3	0,7	-0,6	-2,2	-0,2	1,3
- стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	1,1	0,7	5,2	7,1	0,8	10,6
- намештај, покућство и текуће одржавање	1,7	1,0	0,2	2,9	0,3	7,0
- здравство	3,0	2,9	1,4	7,5	0,8	9,7
- транспорт	-0,9	-0,5	1,0	-0,4	0,0	-1,6
- комуникације	4,1	0,1	0,6	4,8	0,5	9,5
- рекреација и култура	-4,2	4,4	2,0	2,6	0,3	-5,4
- образовање	0,0	0,1	-0,3	-0,2	0,0	-0,1
- ресторани и хотели	0,8	1,4	0,6	2,8	0,3	0,3
- остала роба и услуге	0,8	0,9	1,0	2,6	0,3	0,4

Посматрано у глобалу, на *неуједначену* динамику општег раста цена у протеклом периоду ове године, утицало је, пре свега, кретање цена непрерађене хране (воће, поврће, месо, риба, јаја), које су значајније расле у јануару, априлу и јуну (2,9%; 5,7%; 4,3%, респективно), да би у јулу и августу биле снижене (10,6%; 3,7%). Пад цена у ова два месеца деловао је и на општи пад цена у трећем кварталу, и поред виших цена групе енергије (5,1%, у просеку).

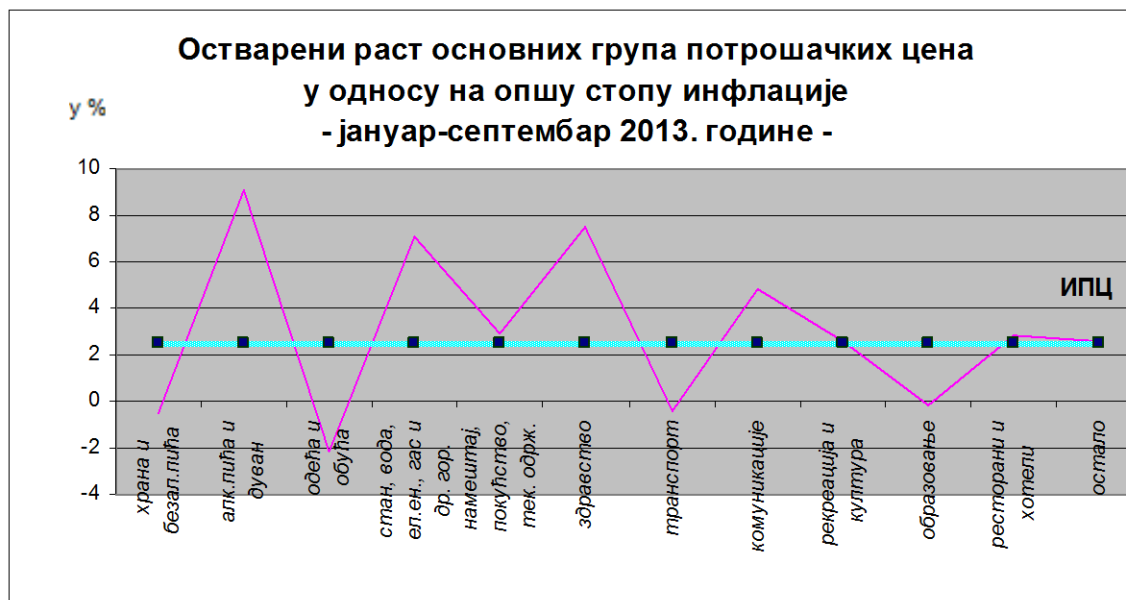

Затим, у овом периоду, утицале су и више цене робе широке потрошње из увоза, које су по основу одложеног дејства пада вредности динара у претходној години и јуну ове године значајније повећане у фебруару (1,1%), јулу (0,8%) и августу (1,1%), као и више цене услуга, које се образују слободно. Све ово је имало за последицу да *базна инфлација* укупно износи 3,1%, што је већи интензитет раста у односу на општи, а последица је искакања ових цена у јуну и јулу (1% и 0,7%), с обзиром да су до маја укупно повећане за 1,3%, а у септембру снижене за 0,3%, чиме је практично анулиран августовски раст од 0,4%.

2. Посматрано по групама потрошње, на остварени раст потрошачких цена у периоду од јануара до септембра ове године, поред цене *стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива*, које су повећане изнад општег раста (7,1%) и имале највеће учешће у укупном текућем расту потрошачких цена (око 37%), на другом месту по утицају, са око 31%, су цене *алкохолних пића и дувана*, које су, иначе, имале највећи интензитет раста (9,1%). Са значајним натпросечним растом (7,5%) и учешћем у општем расту (око 19%) су и цене *здравства*.

Натпросечно су повећане још и цене комуникација (4,8%), намештаја, покућства и текућег одржавања (2,9%), ресторана и хотела (2,8%), рекреације и културе (2,6%) и остале робе и услуга (2,6%), с тим што је њихово дејство незнатно.

Снижење цена је евидентирано код хране и безалкохолних пића (0,5%), одеће и обуће (2,2%), транспорта (0,4%) и образовања (0,2%), што је са око 0,3 процентна поена деловало на ублажавање општег индекса потрошачких цена.

3. На кретање цена у периоду од јануара до септембра ове године, деловале су, пре свега, ниже цене *хране* и *деривата нафте*, с једне, као и више цене *електричне енергије*, *гаса* и *цигарета*, с друге стране. Наиме, цене хране и безалкохолних пића су снижене за 0,5%, пре свега по основу добрих климатских услова и повећаних приноса овогодишњих пољопривредних култура, што се одразило на цене непрерађене хране (свеже воће, поврће, месо, риба и јаја), док су цене деривата нафте „пале“ за 2,7% по основу нижих цена сирове нафте и курса долара у односу на децембар претходне године.

Цене електричне енергије за домаћинство су у августу ове године повећане за 10,8% на основу сагласности Републичке агенције за енергетику, а цигарета за 14,4% због усклађивања динарског износа акциза са годишњим индексом потрошачких цена у 2012. години („Сл. гласник РС“, бр. 8/13) и промене износа минималне акцизе на цигарете (са 91,94 на 100,86 динара по паклици), на основу Одлуке о износима просечних пондерисаних малопродајних цена и минималних акциза за дуванске прерађевине („Сл. гласник РС“, бр. 68/13).

Такође, утицале су и цене робе широке потрошње, тј. *индустријских производа без хране и енергије*, чије се цене слободно образују (по 1,1% у фебруару и августу, 0,8% у јулу, 0,6% у јуну, 0,5% у јануару, по 0,2% у мају и септембру и по 0,1% у марту и априлу)¹ и чине базну инфлацију. Такође, није занемарљив ни утицај цена *услуга* од 3% (у оквиру кога је евидентирано повећање цена услуга из локалне надлежности и то воде 12,7%, канализације 12,9%, изношења смећа 6,6%, централног загревања стана 5% и градског саобраћаја 1,6%, у просеку), док цене услуга на које Влада даје сагласност нису мењане (резервисане поштанске услуге и превоз железницом), а повећане су и цене услуга које се слободно образују.

Цене производа и услуга које су на режиму контроле од стране *Владе/јединица локалне самоуправе*, односно регулисане од стране *независних*

¹ Податак НБС, www.nbs.rs/statistika/realnisektor/potrosackecene.

регулаторних тела², у протеклом периоду ове године су повећане за 9,5% у просеку. У оквиру овог раста највеће дејство су имале цене цигарета, затим електричне енергије, гаса, комуналних услуга за домаћинство и лекова.

На кретање цена у протеклом периоду ове године деловао је курс динара, обим промета у трговини на мало, зараде и пензије. Наиме, курс динара у првих девет месеци ове године је повећан за 1% и то по основу раста курса динара у марту за 0,3%, јуну за 2,8%, августу 0,1% и септембру 0,5%, док је у осталим месецима била евидентирана апресијација курса динара. Наиме, просечан курс динара у септембру ове године је износио око 114,64 динара, што практично значи да је за 1,50 динара виши него у децембру претходне године, када је износио око 113,54 динара. У периоду јануар-август ове у односу на исти период претходне године, промет у трговини на мало бележи раст у текућим ценама за 1% а у сталним пад за 7,2%³, чиме је након марта и априла прекинут тренд пада обима промета, исказаног и у текућим и у сталним ценама. Највећи пад промета је исказан код непрехрамбених производа, осим моторних возила (11,4%), а најмањи код моторних возила (3,7%), док је код хране, пића и дувана промет био нижи за 7,1%. На нивоу Републике у протеклом периоду, раст зарада без пореза и доприноса је у истом периоду ове у односу на исти период претходне године номинално износио 6,3% а реално -3,7%⁴, док је код пензија реално смањење веће и износи 5,2%.

3. Наипросечан раст цена, у првих девет месеци ове године (у распону од 2,6% до 31,9%) евидентиран је код следећих група: меса (3,8%), рибе (6%), воћа (9,2%), осталих прехрамбених производа (5%), жестоких алкохолних пића (4,9%), дувана (14,4%), осталих одевних предмета (3,3%), материјала и услуга за одржавање и поправку стана (8,5%), снабдевања водом и различитих комуналних услуга (11%), електричне енергије и других горива (7,2%), поправке намештаја (6,4%), кућних апарата (3%), поправке апарата за домаћинство (31,9%), стакленог и стоног посуђа (4,6%), већих апарата за кућу и врт (3,4%), производа за одржавање стана (3,9%), медицинских производа и помагала (9,8%), стоматолошких услуга (2,6%), осталих услуга у вези са употребом транспортних средстава (4,9%), телефонске опреме (10,6), телефонских услуга (4,3%), поправке аудиовизуелне опреме (12,6%), опреме за спорт, камповање и рекреацију на отвореном (12,6%), баште, биљака и цвећа (3,8%), ветеринарских услуга (4,1%), услуга у вези са спортом и рекреацијом (22,2%), новина и часописа (5,9%), хране и пића (3,4%), електричних апарата за личну негу (5,1%), осталих предмета за личну негу (4,6%), накита и сатова (3,4%), осигурања стана (9,7%) и осталих услуга (9,3%). Учешће ових група у укупном обухвату је око 46,1%.

4. У циљу очувања стандарда нижих социјалних категорија грађана и равномерног снабдевања становништва основним врстама хлеба, Влада је у априлу ове године донела Уредбу о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500“ („Службени гласник РС“, бр. 29/13), којом је практично продужено важење ове мере, с обзиром да је донета као привремена мера, чија примена не може бити

² Листе производа и услуга за које нумеричке смернице раста цена утврђује Влада у сарадњи са НБС

³ Саопштење РЗС број 271 од 30. септембра 2013. године.

⁴ Саопштење РЗС број 263 од 25. септембра 2013. године.

дужа од шест месеци. Како су се, у међувремену стекли нови услови, односно дошло до појефтињења цене пшенице, па тиме и брашна, као и остварено кретање цене струје и горива у претходном периоду, донета је нова **Уредба о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500“** („Службени гласник РС“, бр. 68/13), којом је коригована постојећа произвођачка цена (са 41,54 динара хлеба од брашна типа 500 на 39,39 динара), док су veleпродајна и малопродајна маржа остале на непромењеном нивоу. На тај начин малопродајна цена ове врсте хлеба, од 1. августа 2013. године, смањена је за 2,50 динара, односно са 48,50 на 46 динара.

Имајући ово у виду, у периоду август-септембар цена хлеба од брашна тип 500 снижена је за 1,9% и износи 43,34 динара, што је ниже од прописане.

5. У протеклом периоду ове године мере контроле цена од стране Владе/независног регулаторног тела (АЕРС)/јединица локалне самоуправе предузимане су код следећих производа и услуга:

5.1. У периоду јануар-септембар 2013. године статистика је евидентирала раст потрошачких **цена лекова** од 11,7%, што је знатно виши раст од општег раста потрошачких цена од 2,5% у истом периоду. Процењује се да су цене лекова који се издају без рецепта, које слободно формирају носиоци дозволе за лек, повећане за око 3,9%, а цене лекова који се издају на рецепт и које утврђује Влада, повећане за око 15,8%.

Цене свих лекова који се издају на рецепт мењане су у 2013. години само једном и то у јуну месецу када су снижене у просеку за 2,3%, по основу пада курса евра у односу на динар.

Раст цена лекова које утврђује Влада резултат је, пре свега, повећања цена лекова крајем 2012. године у просеку за 6,4% (по основу раста курса евра у односу на динар од 14,27% на дан 6.11.2012. у односу на 6.05.2011.), а које је статистика евидентирала у јануару 2013. године јер је 3. јануара 2013. године ступио на снагу Правилник о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, који је омогућио промене цена лекова који се издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања у државним апотекама. Раст цена лекова је делимично резултат повећања цена појединачних лекова ради отклањања диспаритета цена и омогућавања редовног снабдевања тржишта (диазепама и лека који делују на кардиоваскуларни систем- Dilacor чији пондер чини преко трећине укупног пондера лекова чије цене контролише Влада).

У јануару, марту и септембру Влада је донела Одлуке о изменама и допунама Одлуке о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт („Службени гласник РС“, бр. 8/13, 22/13 и 83/13), којима су утврђене цене за укупно 383 нових лекова, који су добили дозволу за стављање у промет од Агенције за лекове и медицинска средства Србије (78 у јануару, 195 у марту и 110 у септембру). Међу новим лековима је 24 нових молекула (оригинални лекови за лечење дијабетеса, хепатитиса Ц, хроничне опструктивне болести плућа, меланома, шизофреније, три лека са статусом „orphan drug“ - лекови за ретке болести и др.). Изменама наведених одлука повећане су цене за 106 лекова и снижене цена за 67 лекова. Повећане су цене лекова који углавном имају релативно ниже паритете цена у односу на просечне упоредиве цене у референтним земљама, а у циљу обезбеђења редовне снабдевености тржишта.

Влада је у мају донела Уредбу о изменама и допунама Уредбе о критеријумима за формирање цена лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт („Службени гласник РС”, бр. 46/13) и Одлуку о највишим ценама лекова за употребу у хуманој медицини, а чији је режим издавања на рецепт („Службени гласник РС”, бр. 46/13). Уредбом је створен правни основ за усклађивање цена лекова са променом курса динара, односно за снижење цена по основу пада курса евра према динару на дан 13. мај 2013. године у односу на 6. новембар 2012. године (за 2,18%). Имајући у виду различите стопе снижења средњег курса евра, хрватске куне и других валута референтних земаља према динару (од 2,12% за данску круну до 7,41% за британску фунту) снижење цена лекова је диференцирано, тако да је процењено да просечно снижење цена лекова износи око 2,3%. У Списку цена лекова, који је саставни део Одлуке, утврђене су највише цене на велико за 3979 лекова за употребу у хуманој медицини чији је режим издавања на рецепт. Од укупног броја лекова 73 се односи на нове лекове који су добили дозволу за стављање у промет. Полазећи од листе лекова које статистика снима у оквиру индекса потрошачких цена и промена цена по појединачним лековима који се издају на рецепт, процењено је да ће снижење цена лекова утицати на општи пад потрошачких цена са око 0,056 процентних поена.

5.2. Према подацима статистике просечна **цена природног гаса за домаћинство (градски гасовод)** у 2013. години повећана је два пута и то у фебруару за 9,5% и у септембру за 5,9%, тако да укупно повећање цене природног гаса за домаћинства у овој години износи **16%**.

Савет Агенције за енергетику Републике Србије 31. децембра 2012. године донео је одлуку о давању сагласности на **Одлуку Управног одбора ЈП Србијагас о одређивању цене природног гаса за јавно снабдевање** („Службени гласник РС”, број 125/12) по којој је просечна цена по којој јавни снабдевачи могу од ЈП Србијагас набавити природни гас повећана за 10,4%, тако да износи 36,70 дин/м³, са укљученим трошковима транспорта. У таквим условима просечно повећање цена јавног снабдевања за све купце прикључене на дистрибутивни систем ЈП Србијагас износило је 9,9%, односно 39,13 дин/м³, а за домаћинства 9,3%, односно 41,32 дин/м³. Нове цене за јавно снабдевање су биле у примени од 15. јануара 2013. године за све купце прикључене на дистрибутивни систем ЈП Србијагас, осим домаћинства, за која примена почиње од 1. фебруара 2013. године. Купци прикључени на транспортни систем изгубили су право на регулисане цене и снабдевају се по тржишним ценама од снабдевача кога сами изаберу.

Истовремено, Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао је **сагласност на повећање цена гаса за 33 јавна снабдевача** („Службени гласник РС”, број 3,5,6 7 и 1,13), при чему је цена природног гаса за јавно снабдевање (без пдв-а) за домаћинства 33 дистрибутивна предузећа повећана у просеку 8,6%, тако да износи 44,40 дин/м³ (без пдв), а за све купце прикључене на дистрибутивне системе у Србији за 9,5% или на 40,42 дин/м³, са применом од 1. фебруара 2013. године.

Такође, Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао је **сагласност на Одлуку о цени природног гаса за јавно снабдевање** („Службени гласник РС”, број 72/13) којом се утврђује цена природног гаса за јавно снабдевање крајњим

купцима прикљученим на систем за дистрибуцију природног гаса **ЈП "Србијагас"**, Нови Сад, са применом од 1. септембра 2013. године. С тим у вези, велепродајна цена природног гаса по којој ЈП "Србијагас" испоручивати гас јавним снабдевачима износи 39,12 дин/м³, што је за 6,4% више од досадашње цене, док продајна цена природног гаса за јавно снабдевање купаца који су директно прикључени на мрежу ЈП "Србијагас" износи у просеку 41,39 дин/м³ и већа је за 6,3%, односно за **домаћинства** 43,70 дин/м³, што представља раст од 5,8%.

Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао је и **сагласност на повећање цена гаса за 33 јавна снабдевача** ("Службени гласник РС", број 72, 73, 74, 75 и 79/13), са применом од 1. септембра 2013. године. Просечно повећање цена јавног снабдевања природним гасом (без пдв-а) за сва домаћинства у Србији износи 4,4% (у просеку 46,30 дин/м³), а за све купце прикључене на дистрибутивне системе 5,7% (у просеку 42,90 дин/м³). Ова промена цена настала је због повећања набавне цене природног гаса за 6,4% по којој Србијагас, као изабрани снабдевач, продаје тај енергент лиценцираним јавним снабдевачима.

5.3. Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао је **сагласност на Одлуку о цени електричне енергије за јавно снабдевање** ("Службени гласник РС", број 62/13) коју је донео директор Привредног друштва за снабдевање електричном енергијом крајњих купаца "ЕПС Снабдевање" д.о.о. Београд, са применом од 1. августа 2013. године. Цене електричне енергије за домаћинства повећане су у просеку за 10,9% (6,15 дин/kwh), док просечно повећање цене за све купце износи 11,3% (5,51 дин/kwh). Тарифни ставови по зонама потрошње (зелена, плава и црвена) за једнотарифно и двотарифно бројило повећани су линеарно за 8,0%, док повећање тарифа за обрачунску снагу износи 35,6%, а накнаде за мерно место 1,9%.

5.4. На основу **Одлуке УО о утврђивању цена техничких услуга које пружа ЈП за управљање емисионом инфраструктуром „Емисиона техника и везе“**, Влада је крајем јуна 2013. године („Сл. Гласник РС“, бр. 56/13) дала сагласност на цене техничких услуга. Наиме, према ценовнику који је саставни део одлуке цене су снижене у распону од 21,2% до 42,9%, односно од 14,3% до 42,9%, у зависности од тога да ли је предајник/репетитор са или без агрегата и за 20% за локалне емитере и емитере из економски неразвијених региона. Снижење цена је, пре свега последица деловања тржишта, односно нижих цена конкурената и умањења корективног фактора, на појединим локацијама. Такође, услед раста цена горива од августа 2011. године, цене превоза по км повећане су за 15%. Уведена је и инсталисана нова врста опреме, што је имало за последицу утврђивање цена пружања нових услуга, док су цене осталих услуга остале на нивоу из 2011. године.

5.5. Влада је почетком јула ове године дала сагласност на **Одлуку о цени услуга за летњу сезону 2013. године у ЈП „Скијалишта Србије“** („Сл. гласник РС“, бр. 60/13), на основу које су утврђене цене нових услуга летњег садржаја, а код услуга које су постојале извршено је снижење цена, у просеку за 17,2%.

5.6. У периоду јануар - септембар 2013. године забележено је повећање **цена свих стамбено комуналних услуга**, с тим што су на нивоу Републике највише повећане цене одведене отпадне воде за 12,9% и воде за 12,7%, а најмање цена централног грејања за 5,0%. При том, цена изношења смећа порасла је за 6,6%, Оваква повећања цена су истовремено не само изнадпросечна, већ и изнад

дозвољеног годишњег оквира за њихово повећање, изузимајући повећање цене грејања, које је незнатно испод дозвољеног оквира.

На укупан раст појединих цена ових услуга од почетка године највише су утицале корекције извршене у трећем кварталу код цена воде и одведене отпадне воде, које су тада повећане за 5,4% и 4,5%, односно у првом кварталу код цена изношења смећа и грејања, због повећања за по 3,4%. При том, цене стамбено комуналних услуга, у просеку, расле су најбрже у првом, а најспорије у другом кварталу.

Такође, у извештајном периоду, посматрано по месецима, поред појединачних повећања цена ових услуга, забележено је да су цене свих стамбено комуналних услуга повећане једино у априлу и јулу.

Цене јавног градског превоза у првих девет месеци 2013. године расле су нешто спорије у односу на општи раст цена у истом периоду. Тако су цене превоза путника аутобусом у граду и претплатне месечне карте у просеку повећане за 1,7% и 1,5%, што је ефекат августовског повећања тих цена за по 1,1%, коме су претходила повећања од 0,1% до 0,4% извршена у јануару и марту.

При том, посматрано по кварталима, укупан раст ових цена се мењао у првом и трећем кварталу, док је у другом кварталу цена превоза путника мировала за разлику од цене просечне месечне карте, која је повећана за 0,1%.

У последњем кварталу текуће године, реално би било очекивати извесна повећања цена у оквиру стамбено комуналних услуга, односно јавног градског превоза, пре свега у оним градовима који нису мењали цене од почетка године.

6. Цене деривата нафте у септембру у односу на август ове године повећане су у просеку за 0,83%, при чему је бензин поскупео за 0,7%, а дизел за 1,2%. У истом месецу цене деривата нафте из увоза (*бензин евро премијум БМБ-95 и Евро дизел*) повећане су у просеку за 0,9%, док су деривати нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел Д2*) поскупели у просеку за 0,7%.

Цене деривата нафте у септембру ове у односу на децембар претходне године **снижене су у просеку за 2,7%**, при чему је бензин појефтинио у просеку за 3,4%, а дизел гориво за 1,0%. У истом периоду цене деривата нафте из увоза (*бензин евро премијум БМБ-95 и Евро дизел*) снижене су у просеку за 3,9%, а из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел Д2*) за 0,05%.

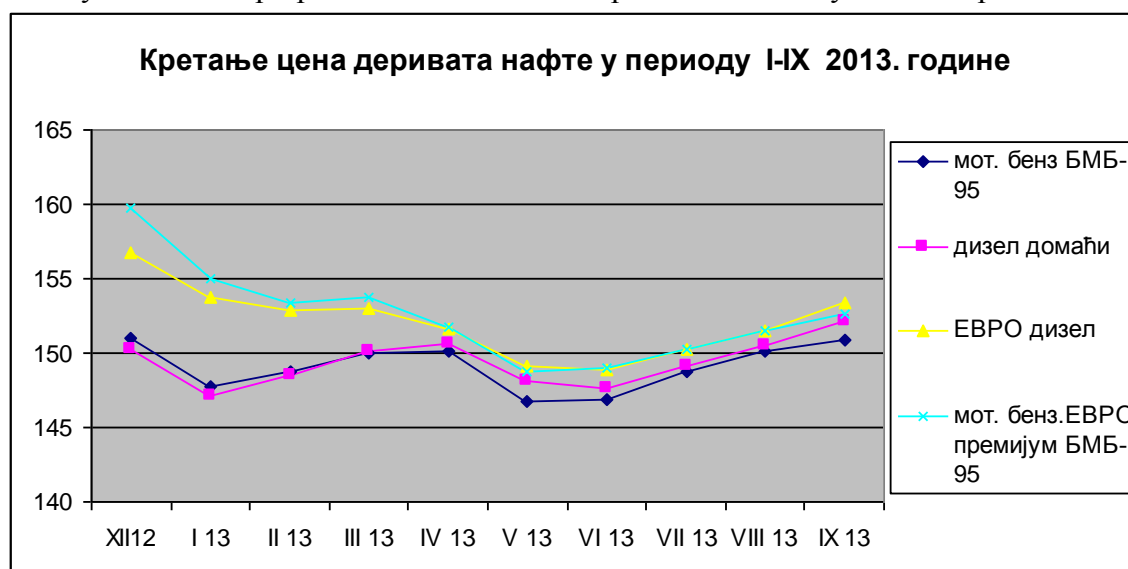
У наредној табели и графикону приказани су нивои и кретање просечних малопродајних цена основних деривата нафте за децембар 2010., 2011. и 2012. године, као и у првих девет месеци 2013. године:

(динара по литри)

	<i>Моторни бензин БМБ -95</i>	<i>Дизел гориво</i>	<i>Евро дизел 10 ррт</i>	<i>Евро премијум БМБ -95</i>	<i>Уље за ложење</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
<i>XII 2010.</i>	118,96	108,60	116,50	128,76	90,80
<i>XII 2011.</i>	133,77	126,59	137,49	138,76	92,11
<i>XII 11/XII10 (индекс)</i>	112,4	116,6	118,0	107,8	101,4
<i>XII 2012.</i>	150,99	150,31	156,71	159,75	144,12
<i>XII 12/XII11 (индекс)</i>	112,9	118,7	114,0	115,1	156,5

<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
<i>I 2013.</i>	147,74	147,18	153,73	154,95	143,00
<i>II 2013.</i>	148,77	148,55	152,85	153,37	143,17
<i>III 2013.</i>	149,97	150,09	153,00	153,75	145,54
<i>IV 2013.</i>	150,08	150,60	151,64	151,76	147,30
<i>V 2013.</i>	146,70	148,10	149,12	148,74	146,80
<i>VI 2013.</i>	146,90	147,67	148,92	149,00	147,55
<i>VII 2013.</i>	148,70	149,10	150,26	150,24	149,24
<i>VIII 2013.</i>	150,13	150,52	151,47	151,47	150,80
<i>IX 2013.</i>	150,88	152,16	153,32	152,67	151,92
<i>IX / VIII `13.(индекс)</i>	100,5	101,1	101,2	100,8	100,7
<i>IX`13./XII`12 (индекс)</i>	99,9	101,2	97,8	95,6	105,4

Из графикона се може закључити да су цене деривата нафте, и поред оствареног раста у последња четири месеца, у септембру биле на нижем нивоу у односу на децембар претходне године и то превасходно код увозних деривата.

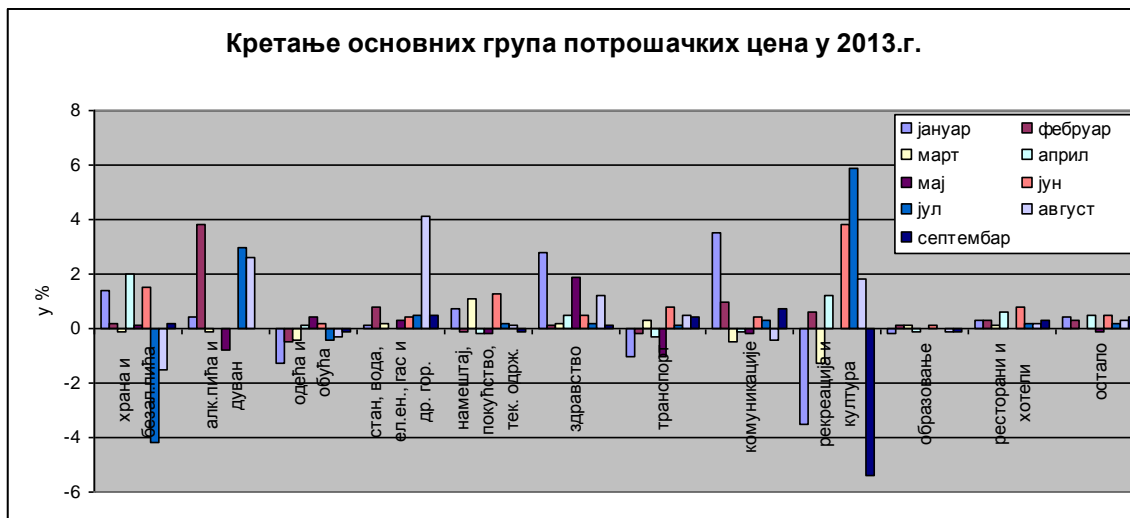
Према последње расположивим подацима UNKSA – Удружења нафтних компанија Србије на дан 10. јула 2013. године просечна малопродајна цена **Еуро премијум бензина БМБ-95** (EN 228) износила је **1.306 ЕУР/л.**, што је испод просека у региону (1,365 ЕУР/л.) и виша само у односу на Бугарску, Албанију, Македонију и БиХ. Истовремено просечна малопродајна цена **Еуро дизела** (EN 590) износила је **1,309 ЕУР/л.**, што је незнатно изнад просека у региону (1.300 ЕУР/л.) и више у односу на Албанију, Хрватску, Црну Гору, БиХ и Македонију.

7. У септембру ове године потрошачке цене су, као и у марту и мају, остале на непромењеном нивоу, односно остварен је раст од **0%**, с тим што су цене роба повећане за 0,3%, а услуга снижене за 1%.

На нулти раст цена деловала су незнатна повећања цена у појединим групама, која су неутрализована нижим ценама у другим групама потрошње, као и непромењени нио цена алкохолних пића и дувана. Тако, раст цена евидентиран је код хране и безалкохолних пића (0,2%), становања, воде, струје, гаса и других

горива (0,5%), здравства (0,1%), транспорта (0,4%), комуникација (0,7%), ресторана и хотела (0,3%) и остале робе и услуга (0,4%). С друге стране, цене су снижене код одеће и обуће (0,1%), намештаја, покућства и текућег одржавања стана (0,1%), рекреације и културе (5,4%) и образовања (0,1%).

Неуједначеност месечног нивоа цена основних група потрошачких цена у протеклом периоду ове године, може се видети из наредног графика:

8. Фискалном стратегијом за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину, пројектована инфлација у овој години износи 5,5%, што претпоставља просечан месечни раст од 0,4%.

Укупан текући раст у протеклом периоду ове године износи **2,5%**, што даје просечан месечни раст од 0,3%, док је међугодишњи раст 4,9%.

Ниска агрегатна тражња, реалан пад плата и пензија су деловали стабилизирајуће у протеклом периоду ове године, тако да уколико се оствари исти месечни интензитет до краја године, годишња инфлација би била у границама пројектоване (5,5%), односно циљане инфлације за 2013. годину ($4\% \pm 1,5$ п.п.).

Наиме, овогодишњи род пољопривредних производа и кретање курса динара одлучујући су фактори за очекивано кретање инфлације у планираним оквирима, имајући у виду да укупна инфлација углавном зависи од кретања цена хране, енергије, акцизних производа и контролисаних цена, где се не очекују значајније промене цена од првобитно процењених. У вези с тим, до краја године би се могло очекивати повећање цена производа и услуга из локалне надлежности у градовима, односно општинама где није извршено повећање цена у овој години, пре свега градски превоз. Такође, код производа на «зеленој пијаци», и даље се, процењује стабилизација цена, пре свега по основу већих просечних приноса пољопривредних производа од првобитно процењених

На бази иновираних листе производа и услуга за које нумеричке смернице раста цена утврђује Влада у сарадњи са НБС, *регулисане цене*⁵ у септембру у односу на децембар су повећане за 9,5%, пре свега по основу виших цена у августу (4,1%), услед повећаних цена електричне енергије за домаћинство и коригованих износа акциза код цигарета, као и градског превоза, воде за домаћинство и изношења смећа и не регистрованог повећања цена лекова који се издају на лекарски рецепт у претходном периоду. Такође, значајније су ове цене повећане и у јануару (1%) и фебруару (1,8%), по основу коригованих износа акциза код цигарета, корекције цене гаса за домаћинство, виших цена производа и услуга локалне самоуправе (централно грејање, вода, градски превоз) и лекова. У осталим месецима цене су биле стабилне и кретале су се у распону од 0,1% до 0,3%. Цене воћа, поврћа, меса, рибе и јаја (*непрерађена храна*), највећи интензитет раста су оствариле у јануару (2,9%), априлу (5,7%) и јуну (4,3%), док су у марту, јулу и августу снижене (0,6%; 10,6; 3,7%, респективно), што даје укупно смањење од 1,8%⁶. Такође, укупан текући раст цена производа и услуга који чине базну инфлацију (*ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета*) износи 3,1% (јануар 0,5%, фебруар 0,2%, март 0%, април 0,3%, мај 0,3%, јун 1%, јул 0,7%, август 0,4% и у септембру -0,3%)⁷.

Полазећи од оствареног кретања цена и обухвата ових група у индексу потрошачких цена, може се констатовати да је раст цена у протеклом периоду године опредељен, пре свега повећањем цена производа и услуга чије су цене *регулисане*, а затим вишим ценама производа и услуга који чине *базну инфлацију*, док су цене *непрерађене хране* деловала на ублажавање опште стопе.

9. Међугодишњи раст инфлације у септембру ове у односу на септембар претходне године износио је 4,9%, што је за 2,4 процентна поена мање него у

⁵ На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

⁶ Податак НБС, www.nbs.rs/statistika/realnisektor/potrosackecene.

⁷ У документу НБС „Извештај о инфлацији – фебруар 2012. године“, *осврт 2* (нови индикатор базне инфлације), предвиђено је да ће убудуће ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета, представљати базну инфлацију, као међународно прихваћену.

августу исте године. Тиме се инфлација вратила у границе дозвољеног одступања од циљаног, односно пројектованог раста цена.

Посматрано по групама производа и услуга, највећи интензитет раста је евидентиран код алкохолних пића и дувана (21,8%), а значајније изнад просека су повећане и цене стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (10,6%), здравства (9,5%), комуникација (9,5%). Натпросечно су повећане и цене рекреације и културе (7,1%), намештаја, покућства и текућег одржавања (7%), остале робе и услуга (5,8%) и ресторана и хотела (5,7%).

Испод просека су повећане цене код одеће и обуће (1,3%), образовања (1,1%) и хране и безалкохолних пића (0,4%), док је снижење цена евидентирано у групи транспорт (1,6%).

Процена је да ће се у наредним месецима инфлација одржавати у границама планираног раста цена за ову годину, чему ће, поред добре пољопривредне сезоне, допринети и предузете мере фискалне консолидације и монетарне политике, као и ниска агрегатна тражња и стабилан курс динара.

**КРЕТАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА
ОД ЈАНУАРА 2007. ГОДИНЕ ДО АВГУСТА 2013. ГОДИНЕ**

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
у %			
<i>2007. година</i>			
јануар	0,4	0,4	5,4
фебруар	-0,3	0,1	4,1
март	0,6	0,7	4,1
април	0,7	1,4	3,2
мај	1,9	3,3	3,1
јун	0,4	3,7	4,0
јул	-0,2	3,4	4,2
август	2,5	6,0	6,5
септембар	1,6	7,6	8,0
октобар	0,5	8,2	8,9
новембар	1,4	9,7	9,3
децембар	1,2	11,0	11,0
<i>2008. година</i>			
јануар	0,9	0,9	11,5
фебруар	0,6	1,4	12,5
март	1,6	3,0	13,6
април	1,5	4,6	14,6
мај	1,8	6,5	14,5
јун	0,7	7,2	14,9
јул	-1,1	6,1	13,9
август	0,4	6,4	11,5
септембар	1,0	7,5	10,9
октобар	1,8	9,4	12,3
новембар	0,2	9,6	10,9
децембар	-0,9	8,6	8,6
<i>2009. година</i>			
јануар	2,1	2,1	10,0
фебруар	1,2	3,4	10,7
март	0,4	3,8	9,4
април	0,9	4,8	8,8
мај	2,1	7,0	9,1
јун	0,0	7,0	8,3
јул	-0,9	6,0	8,5
август	-0,1	5,9	8,0
септембар	0,3	6,2	7,3
октобар	-0,2	6,0	5,2
новембар	0,8	6,9	5,9
децембар	-0,2	6,6	6,6

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ТРГОВИНЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ*Сектор за трговину, услуге, цене и заштиту потрошача*

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2010. година</i>			
јануар	0,5	0,5	4,8
фебруар	0,3	0,7	3,9
март	1,2	2,0	4,7
април	0,6	2,5	4,3
мај	1,5	4,1	3,7
јун	0,4	4,5	4,2
јул	0,0	4,5	5,1
август	1,4	5,9	6,6
септембар	1,3	7,3	7,7
октобар	1,0	8,3	8,9
новембар	1,5	9,9	9,6
децембар	0,3	10,3	10,3
<i>2011. година</i>			
јануар	1,4	1,4	11,2
фебруар	1,5	2,9	12,6
март	2,6	5,5	14,1
април	1,1	6,7	14,7
мај	0,4	7,1	13,4
јун	-0,3	6,8	12,7
јул	-0,5	6,2	12,1
август	0,0	6,2	10,5
септембар	0,2	6,3	9,3
октобар	0,4	6,8	8,7
новембар	0,9	7,7	8,1
децембар	-0,7	7,0	7,0
<i>2012. година</i>			
јануар	0,1	0,1	5,6
фебруар	0,8	0,9	4,9
март	1,1	2,0	3,2
април	0,6	2,6	2,7
мај	1,4	4,1	3,9
јун	1,1	5,2	5,5
јул	0,1	5,4	6,1
август	1,6	7,1	7,9
септембар	2,3	9,6	10,3
октобар	2,8	12,7	12,9
новембар	0,0	11,9	12,6
децембар	-0,4	12,2	12,2

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2013. година</i>			
јануар	0,6	0,6	12,8
фебруар	0,5	1,1	12,4
март	0,0	1,1	11,2
април	0,8	1,9	11,4
мај	0,0	2,0	9,9
јун	1,0	3,0	9,8
јул	-0,9	2,0	8,6
август	0,4	2,5	7,3
септембар	0,0	2,5	4,9

¹ Месечни раст – промена цена у текућем месецу у односу на претходни месец исте године

² Текући раст – промена цена у текућем месецу у односу на децембар претходне године

³ Међугодишњи раст – промена цена у текућем месецу у односу на исти месец претходне године

Прилог 2

ОСТВАРЕНИ РАСТ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ПО ОСНОВНИМ ГРУПАМА

- у % -

	Месечни раст 9.2013. 8. 2013.	Структура месечног раста	Текући раст 9.2013. 12.2012.	Структура текућег раста
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ – укупно	0,0	100,0	2,5	100,0
Храна и безалкохолна пића	0,2	2276,5	-0,5	-7,0
Алкохолна пића и дуван	0,0	-118,3 ¹⁾	9,1	30,7
Одећа и обућа	-0,1	-85,6	-2,2	-4,1
Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	0,5	2043,9	7,1	37,0
Намештај, покућство, текуће одржавање	-0,1	-139,8	2,9	4,9
Здравство	0,1	183,7	7,5	19,1
Транспорт	0,4	1573,3	-0,4	-1,8
Комуникације	0,7	1069,5	4,8	9,5
Рекреација и култура	-5,4	-7385,1	2,6	4,4
Образовање	-0,1	-28,2	-0,2	-0,1
Ресторани и хотели	0,3	221,6	2,8	2,7
Остала роба и услуге	0,4	488,5	2,6	4,7

На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

¹⁾ Структура месечног раста је изведена на бази учешћа у укупном расту индекса 9.2013. на 8.2013. године.

Београд, 22. октобар 2013. године